

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Elsäkerhetsverket

Yttrande över förslag till upphävande av ELSÄK-FS 2006:1

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

Remissen innehåller förslag till upphävande av ELSÄK-FS 2006:1. Föreskrifterna gäller vid arbete i yrkesmässig verksamhet, på eller i närheten av elektriska starkströmsanläggningar och elektrisk utrustning där det finns elektrisk fara för de som deltar i arbetet. Det föreslås att föreskrifterna upphävas i sin helhet, utan att ersättas med nya regler.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

Det anges i konsekvensutredningen att Elsäkerhetsverkets föreskrifter och allmänna råd (ELSÄK-FS 2006:1) om elsäkerhet vid arbete i yrkesmässig verksamhet innehåller ett antal bestämmelser som syftar till att säkerställa att de som deltar i yrkesmässigt arbete där det finns elektrisk fara ska ges en betryggande säkerhet. Däremot har förslagsställaren uppmärksammat att det finns ett antal brister i föreskrifterna. Detta främst när det gäller vem föreskrifterna riktar sig till och vem som är skyldig att vidta de åtgärder som regleras. Förslagsställaren bedömer att föreskrifterna inte kan bibehållas i sitt nuvarande skick då reglerna är för otydliga. Dessutom saknar Elsäkerhetsverket mandat att genomföra tillsyn mot arbetsgivare. Vidare anges att de regler som idag finns i ELSÄK-FS 2006:1 innehållsmässigt redan idag återfinns i arbetsmiljölagstiftningen. Reglerna bedöms därför inte vara ändamålsenliga i sin nuvarande utformning.

Regelrådet finner redovisningen av bakgrund och syfte med förslaget godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

I konsekvensutredningen redogörs för alternativet att nya regler ges ut som tydliggör vem som ansvarar för att följa reglerna. Sammantaget anser dock förslagsställaren att det saknas förutsättningar för en sådan reglering och det är inte lämpligt att ansvaret för tillsyn och regelgivning mot arbetsgivare splittras upp på flera myndigheter. Ett annat alternativ som övervägts skulle innebära att vissa krav riktas mot den som innehar en starkströmsanläggning. Förslagsställaren bedömer att en sådan reglering skulle medföra att orimliga krav ställs på innehavaren av elanläggningen samt stå i strid med hur ansvarsfördelningen ser ut i den svenska arbetsmiljölagstiftningen.

Vidare anges att inte förändra föreskrifterna och låta regelverket vara kvar i den form det finns idag skulle innebära att det även fortsättningsvis kommer att finnas en otydlighet om vem föreskrifterna riktar

sig till, vilken myndighet som kan utföra tillsyn på området och vilka sanktioner man riskerar att drabbas av om reglerna inte följs. Förslagsställaren anser att detta skulle innebära negativa konsekvenser för berörda aktörer då det blir svårt och oförutsebart för företagen att veta vilka regler som ska tillämpas och vad som krävs för att uppfylla lagkraven. Reglerna skulle heller inte uppfylla de grundläggande krav på tydlighet som finns för utformning av regler.

Regelrådet finner redovisningen av alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

Det anges i remissen att det finns en rad olika EU direktiv som reglerar olika typer av arbetsmiljöfrågor. Däremot finns det inga gemensamma EU-regler som specifikt behandlar arbetsgivarens skyldigheter när det gäller risker kopplat till elektricitet. Vidare anges att det finns allmänna regler om arbetsgivarens skyldighet att skapa en säker arbetsmiljö i direktiv 89/391/EEG. Detta direktiv är inte implementerat i svensk rätt genom Elsäkerhetsverkets regelverk utan genom arbetsmiljölagen, arbetsmiljöförordningen och Arbetsmiljöverkets föreskrifter. Förslagsställaren anger att ett upphävande av ELSÄK-FS 2006:1 bedöms därför inte påverka Sveriges skyldigheter i förhållande till den Europeiska unionen och regleringen bedöms inte omfattas av någon harmoniserad lagstiftning eller motsvarande. Den föreslagna regeländringen bedöms överensstämma med relevant EU lagstiftning och övriga skyldigheter.

Regelrådet gör följande bedömning. Redovisningen är utförlig och det framgår vilka aspekter som beaktats för att bedöma förslagets överensstämmelse med EU-rätten.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

Det anges i remissen att förslagsställaren har fört en löpande dialog med berörda företag om tidpunkt för ikraftträdande samt behov av informationsinsatser till följd av denna regelförändring. Förslagsställaren har tillsammans med Arbetsmiljöverket tagit fram en myndighetsgemensam publikation som syftar till att beskriva hur arbetsmiljöregelverket och elsäkerhetsregelverket samspelar, vilket ansvar arbetsgivaren respektive innehavare av elanläggningar har utifrån gällande regelverk samt vilka uppdrag och mandat respektive myndighet har.

Vidare anges att regelförslaget kommer att remitteras till företag, myndigheter och organisationer som påverkas av regelförslagen. Förslagsställaren kommer att informera om ändringarna på myndighetens webbplats och vid behov genomföra riktade informationsinsatser i nära dialog med Arbetsmiljöverket, som har ansvar för tillsyn och regelgivning av i enlighet med arbetsmiljölagen.

Därutöver anges att tidpunkten för ikraftträdande behöver anpassas så att företagen hinner uppdatera sina utbildningsmaterial, styrande dokument, anvisningar och standarder. Föreskrifterna ska enligt nuvarande planering beslutas i mitten av juni och träda i kraft senast den 1 november 2021.

Regelrådet finner redovisningen av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser godtagbar.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

Förslagsställaren anger att eftersom föreskrifterna inte innehåller något tydligt ansvarsobjekt är det inte helt enkelt att säga vilka som kommer att påverkas av ett upphävande av reglerna eller hur stor påverkan blir. Vidare anges att det saknas en sammanställd statistik över vilka företag som arbetar där det finns risk för elektrisk fara. Förslagsställaren har därför utgått från en grov uppskattning av vilka företag som berörs, baserat på bransch och inriktning. Förslagsställaren bedömer att sammanlagt 139 583 företag berörs av förslaget, varav 86 413 enmansföretag, 42 244 mikroföretag, 8793 små företag, 1658 medelstora företag samt 475 stora företag. Förslagsställaren anger dock att denna statistik troligen pekar ut många fler företag än vad som i praktiken blir direkt berörda av regeländringen men förslagsställaren bedömer att det inte är rimligt att bekosta närmare analys av underlaget. Vad gäller bransch anges att de berörda företagen är registrerade inom 28 olika SNI-koder. Förslagsställaren redogör detta i form av en tabell under ett särskilt avsnitt (2.3).

Regelrådet gör följande bedömning. Det är förståeligt att det är svårt att avgöra vilka företag som påverkas av förslaget givet förutsättningarna i ärendet. Regelrådet anser dock att förslagsställarens beskrivning av berörda företag utifrån antal, storlek och bransch är tillräckligt tydlig.

Regelrådet finner redovisningen av berörda företag utifrån antal, storlek och bransch godtagbar

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Det anges i remissen att ett upphävande av ELSÄK-FS 2006:1 innebär att vissa företag behöver ändra sina interna rutiner och styrande dokument så att de i stället pekar mot arbetsmiljölagstiftningen. Förslagsställaren anger dock att många företag hänvisar inte direkt till föreskrifterna, utan till branschavisningar eller svensk standard, vilket gör att de inte behöver ändra sina styrande dokument. Vidare anges att företagen heller inte behöver ändra sina faktiska arbetsmetoder då de krav som idag ställs i 11 ELSÄK-FS 2006:1 motsvarar de krav som ställs i arbetsmiljölagstiftningen, även om arbetsmiljöreglerna inte alltid har samma detaljeringsgrad. Förslagsställaren bedömer därför att den faktiska påverkan på företagen blir relativt liten.

Vad gäller tidsåtgång anges att det varierar beroende på hur detaljerade de interna anvisningar och rutiner är. Om hänvisningen är generell bör en uppdatering till en annan generell hänvisning inte ta någon större tid i anspråk. Däremot krävs mer arbete om hänvisningen är detaljerad. Förslagsställaren bedömer att en genomsnittlig tidsåtgång om 8 timmar är rimlig.

Förslagsställaren anger att beräkningar av kostnader är gjorda i Tillväxtverkets regelräknare och bygger på att en civilingenjör inom elektroteknik med en månadslön på 47 400 kronor utför arbetet hos konsultföretagen. Vidare anges att eftersom många företag inte hänvisar direkt till föreskrifterna, har endast företag som arbetar med tekniska konsultverksamheter inkluderats i beräkningen. Förslagsställaren bedömer att övriga företag inte behöver göra detta arbete. Det anges även att förslagsställaren har utgått från att enbart hälften av de företag som arbetar med teknisk konsultverksamhet (SNI kod 7.12 1.4 samt 9) berörs av regeländringen. Vilket innebär att sammanlagt 17 609 företag ingår i kostnadsberäkningen. Förslagsställaren anger att den totala engångskostnaden för dessa företag beräknas uppgå till cirka 76 miljoner kronor.

Regelrådet gör följande bedömning. Förslagsställaren redovisar relativt utförligt vilken kostnadsförändring som förslaget förväntas medföra. Regelrådet har förståelse för att förutsättningar i det enskilda fallet kan variera och att det därför är svårt att närmare precisera kostnader för förslagen.

Regelrådet finner redovisningen av påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet godtagbar.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

Förslagsställaren anger i remissen att det tar tid för företagen att följa regler och det är därför viktigt att det är tydligt för alla parter vilka krav som ställs. Vidare anges att syftet med ett upphävande av ELSÄKFS 2006:1 är att skapa en ökad tydlighet om vilka regler som ska tillämpas, vem som ska uppfylla kraven och vilka sanktioner man kan drabbas av vid bristande regelefterlevnad. Förslagsställaren anger att om dessa effekter uppnås bör det kunna skapa förutsättningar för mer konkurrensneutrala förhållanden för företagen.

Regelrådet finner redovisningen av påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag godtagbar.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

Det anges i remissen att förslagsställaren har identifierat vissa innehållsmässiga skillnader mellan befintligt arbetsmiljöregelverk och bestämmelserna i ELSÄK-FS 2006:1, detta gäller främst detaljeringsgraden i reglerna samt att presumtionen för standard försvinner. Förslagsställaren anger att en minskad detaljeringsgrad i regelverket kan leda till att företagen får svårare att bedöma vad reglerna innebär för dem och vilka åtgärder som behöver vidtas för att reglerna ska efterlevas. För att detta inte ska uppstå behöver ansvariga myndigheter lämna vägledning och stöd.

Vidare anges att förslagsställaren tillsammans med Arbetsmiljöverket har som ett första steg tagit fram en myndighetsgemensam handbok som syftar till att tydliggöra arbetsgivarens skyldigheter vid arbeten där det finns risk för elektrisk fara. Av publikationen framgår även att de standarder som tidigare gett presumtion för regelefterlevnad även fortsatt kan nyttjas som ett stöd i företagets arbete, då de metoder som beskrivs i standarderna även syftar till att uppfylla arbetsmiljölagstiftningens krav.

Regelrådet finner redovisningen av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Förslagsställaren anger i remissen att särskilda hänsyn behöver alltid tas vid reglering eller avreglering som påverkar företag. Det ligger i sakens natur att ju större företaget är desto mindre kostsamt blir det procentuellt sett att hålla den kompetens som krävs för att säkerställa företagets regelefterlevnad. Vidare anges att riktad information kommer att behöva tas fram till olika grupper av företag och särskilt små företag kommer att vara en viktig målgrupp för sådan information.

Regelrådet finner redovisningen av särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning godtagbar.

Sammantagen bedömning

Regelrådet kan konstatera att förslagsställaren på ett godtagbart sätt har redovisat samtliga punkter i sin konsekvensutredning.

Regelrådet finner därför att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Stöd till regelgivare i konsekvensutredningsarbetet finns i [Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredning](#).

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 9 juni 2021.

I beslutet deltog Claes Norberg ordförande, Cecilia Gunne, Hans Peter Larsson och Lennart Renbjer.

Ärendet föredrogs av Steven Wall.

Claes Norberg
Ordförande

Steven Wall
Föredragande